Voorstel aan de raad

Nummer: 141

Portefeuille: P.L.W.J. Baaten
Programma: 5 Sport, cultuur en recreatie
Taakveld: 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Onderwerp: Boombeleid- en beheerplannen gemeente Lelystad

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van het bomenbeleidsplan gemeente Lelystad en de volgende hierin opgenomen kernpunten vast te stellen:

   1.1. Op het gebied van ‘Bomen voor gezonde leefomgeving’ welke zijn gericht op het proactief omgaan met het veranderende klimaat:
      a. Op de ambitieschaalbalk van 1 tot 5 scoort het beleidsthema ‘Bomen voor een gezonde leefomgeving’ een 4;
      b. kwaliteit gaat boven kwantiteit;
      c. de waarden van bomen wordt bepaald met behulp van i-Tree;
      d. bomen zijn veilig en beeldbepalend;
      e. we werken toe naar een bomenbestand met gevarieerde levensopbouw, hiermee rekening houdend bij nieuwe aanplant en het vervangen van bestaande bomen;
      f. bomen worden alleen aangeplant op plekken waar ze zich goed kunnen ontwikkelen, altijd afgestemd op de levensverwachting;
      g. bij boombeplanting wordt onderscheid gemaakt tussen ‘frame’ en ‘franje’;
      h. we maken gebruik van een toekomstbestendig boomsortiment;
      i. toekomstbomen worden aangewezen en vastgelegd in het beheersysteem;
      j. handhaven van het handboek Bomen, als uitgangspunt voor werken in de openbare ruimte.

   1.2. Op het gebied van ‘Bomen voor natuur en biodiversiteit’ welke zijn gericht op het behoud van natuurwaarden:
      a. Op de ambitieschaalbalk van 1 tot 5 scoort het beleidsthema ‘Bomen voor natuur en biodiversiteit’ een 4;
      b. we maken inzichtelijk waar kansen liggen voor biodiversiteit;
      c. bij uitval van bomen worden andere soorten aan geplant;
      d. bomenbeheer vind plaats vanuit een integrale aanpak;
      e. er wordt gewerkt aan het behouden van een hoofdboomstructuur langs de stadshoofdwegen*;*
      f. er wordt een sortimentlijst opgesteld voor meer biodiversiteit.

   1.3. Op het gebied van ‘Bomen voor bewoners’ welke zijn gericht op actief betrekken van bewoners:
      a. Op de ambitie schaalbalk van 1 tot 5 scoort het beleidsthema ‘Bomen voor bewoners’ een 3;
      b. het afwegingskader voor het kappen van bomen is het uitgangspunt voor de beoordeling van kapverzoeken.

Urgentie Raad

Geen urgentie. Het voorstel kan in de reguliere procedure.

Samenvatting

Bomen hebben grote invloed op de leefomgeving en dragen op verschillende manieren bij aan de kwaliteit van de stad. Voorbeelden hiervan zijn de bomenstructuur en herkenbaarheid van straten, een hogere biodiversiteit en de opslag van CO_2.

Lelystad kent een groot areaal. Door in te zetten op “Behouden en toekomstgericht beheren” geeft de gemeente Lelystad invulling aan visies zoals Lelystad Next Level en Lelystad Hoofdstad van de Nieuwe Natuur.

Concrete uitwerkingen zijn: bestaande inrichtingen behouden en versterken, bijzondere bomen veranderen in toekomstbomen waarbij de leeftijdsverwachting > 80 is en rekening houdend met de groenaankleding van een straat of wijk.

Voorgaande besluitvorming

Het vorige Bomenbeleidsplan is vastgesteld in 2010 en het vorige Bomenbeheerplan is vastgesteld in 2013.

Inleiding

Bomen zijn van groot belang voor de kwaliteit van de leefomgeving en hebben effect op klimaatverandering en biodiversiteit. Met groen als één van de belangrijkste kernkwaliteiten van de gemeente Lelystad levert het bomenbestand een aanzienlijke bijdrage aan de identiteit en leefbaarheid van de stad. Dit bomenbeleidsplan laat zien hoe de gemeente Lelystad invulling geeft aan de actuele opgaven die vallen binnen de visies ‘Lelystad Next Level’ en ‘Lelystad Hoofdstad van de Nieuwe Natuur’.

Vanwege het grote en relatief jonge bomenareaal is de insteek ‘Behouden en toekomstgericht beheren’ en richt het beleid zich op de thema’s:

1. Bomen voor een gezonde leefomgeving.
2. Bomen voor natuur en biodiversiteit.
3. Bomen voor bewoners.

Het bomenbeheerplan geeft concrete invulling aan het beheer en onderhoud van deze beleidsthema’s, waarin het belangrijkste onderdeel het introduceren van proactief cyclisch bomenbeheer is.

Doel

Een veilig en toekomstbestendig bomenbestand.

Argumenten

1. Kennis te nemen van het bomenbeleidsplan gemeente Lelystad.

   Het bomenbeleidsplan geeft een nadere duiding van de kernpunten welke voor besluitvorming worden vastgelegd.

1.1. Op het gebied van ‘Bomen voor gezonde leefomgeving’ welke zijn gericht op het proactief omgaan met het veranderende klimaat:

a. Op de ambitieschaalbalk van 1 tot 5 scoort het beleidsthema ‘Bomen voor een gezonde leefomgeving’ een 4;
Het behoud van een gezonde leefomgeving betekent dat de gemeente Lelystad zich aanpast aan veranderende omstandigheden en nieuwe opgaven.
Een veranderend klimaat leidt tot meer extremen in het weer, zoals hevige regenbuien, meer tropische dagen en langere periode van droogte. Het groene en open karakter van de stad biedt veel kansen voor een gezond en aantrekkelijk klimaat. Bomen dragen hier aanzienlijk aan bij.

b. kwaliteit gaat boven kwantiteit;
Het bomenareaal is groot en relatief jong, grote bomen maken het verschil.
Inzetten op het koesteren en versterken wat er is, heeft voor het relatief jonge bomenareaal het meeste effect op het tot volle wasdom komen van bomen. De bijdrage van bomen aan de kwaliteit van de leefomgeving wordt bepaald door de hoeveelheid bladoppervlakte. Hoe meer bladoppervlakte, hoe groter de bijdrage.

c. de waarden van bomen wordt bepaald met behulp van i-Tree;
De waarden van bomen concreet maken.
Volwassen en gezonde bomen leveren voor de leefomgeving het meeste op. Dit wordt berekend voor parameters: minder wateroverlast, CO_2 afvang en opslag, verhoogde biodiversiteit, verhoogde woningwaarde, lagere energiekosten, gematigde temperatuur en minder luchtvervuiling.

d. bomen zijn veilig en beeldbepalend;
Bomen zijn onderdeel van de buitenruimte.
Bomen worden altijd bekeken in de samenhang met de overige groeninrichting en waterstructuren. Evenals de relatie tussen het groen in de stad, langs de stadshoofdwegen en het polderlandschap. Bij het werken aan de boomhoofdstructuur langs de stadshoofdwegen wordt zoveel als mogelijk de door het CROW geadviseerde richtlijnen van obstakelvrije zones gevolgd om de verkeersveiligheid te borgen.

e. bij boombeplanting wordt onderscheid gemaakt tussen ‘frame’ en ‘franje’;
Robuuste boomstructuren ‘frame’ en ‘franje’ zijn onderdeel van het groenblauwe raamwerk en vormen de basis voor een langdurig, veerkrachtig, evenwichtig ecosysteem.
Met ‘frame’ worden de belangrijkste boomstructuren van de stad bedoeld. Hiertoe behoren de boomhoofdstructuren langs de stadshoofdwegen en wijkontsluitingswegen. ‘Franje’ betreft de aankleding van bomen in buurten en straten. Deze bomen zijn extra aantrekkelijk door bijvoorbeeld kleur, geur of vorm.

f. we werken toe naar een bomenbestand met gevarieerde levensopbouw, hiermee rekening houdend bij nieuwe aanplant en het vervangen van bestaande bomen;
Een diverse levensopbouw van het bomenbestand maakt het ecosysteem veerkrachtiger en beter bestand tegen het veranderende klimaat.

g. bomen worden alleen aangeplant op plekken waar ze zich goed kunnen ontwikkelen, altijd afgestemd op de levensverwachting;
Elke aan te planten boom krijgt de kans om zich zo optimaal mogelijk tot volle wasdom te ontwikkelen.
Door rekening te houden met omgevingsfactoren en soort specifieke eigenschappen wordt de kans het grootst dat de boom zich tot volle wasdom ontwikkelt.

h. we maken gebruik van een toekomstbestendig boomsortiment;
Met een toekomstbestendige sortimentlijst wordt de keuze voor een aan te planten boom gemaakt o.b.v. de nieuwste kennis over bomen en hun beschikbaarheid.

i. toekomstbomen worden aangewezen en vastgelegd in het beheersysteem;
Bomen met lokale meerwaarde vastleggen en borgen voor een gezamenlijk beeld.
Toekomstbomen zijn solitaire bomen die geen onderdeel uitmaken van een boomhoofd- of nevenstructuur met een minimale levensverwachting van 50 jaar en een lokale meerwaarde. De opgestelde criteria helpen voor het beschrijven van een goede groeiplek.

j. handhaven van het handboek Bomen, als uitgangspunt voor werken in de openbare ruimte.
Het handboek Bomen geeft richtlijnen voor de inrichting van de groeiplek en het uit te voeren beheer en onderhoud.

1.2. Op het gebied van ‘Bomen voor natuur en biodiversiteit’ welke zijn gericht op het behoud van natuurwaarden:

a. Op de ambitieschaalbalk van 1 tot 5 scoort het beleidsthema ‘Bomen voor natuur en biodiversiteit’ een 4;
Door veranderingen in leefgebieden of bereikbaarheid hiervan nemen natuurwaarden en het aantal boomsoorten af.
Biodiversiteit is de soortenrijkdom van planten en dieren met de genetische variatie hiertussen. Gekozen boomsoorten die passen bij de bodem en omgeving dragen bij aan het ontstaan van evenwichtige ecologische systemen. Daarbij is de functionaliteit van groene verbindingen bepalend.

b. we maken inzichtelijk waar kansen liggen voor biodiversiteit;
Bomen dienen als schuilplaats voor vogels, insecten, (kleine) zoogdieren of vormen een voedselbron.
Kansen voor bomen voor de biodiversiteit worden uitgewerkt via de ‘frame’ en ‘franje’ structuur. Frame omvat de groene verbindingen in de stad en franje de solitaire bomen in buurten en wijken.

c. bij uitval van bomen worden andere soorten aan geplant;
Een zorgvuldige belangenafweging zorgt voor kansen op toename biodiversiteit.
Er wordt gekozen voor Boomsoorten die aantrekkelijk zijn voor lokale insecten en (kleine) zoogdieren.

d. bomenbeheer vind plaats vanuit een integrale aanpak;
Integraliteit van bomen in relatie tot de overige groen- en waterstructuren versterkt de bestaande structuur.
Er wordt aandacht besteed aan het beheer van de bermen aan de boomhoofdstructuur. Dit draagt bij aan een veerkrachtig ecosysteem en natuurlijke bestrijding van ziekten en plagen.

e. er wordt gewerkt aan het behouden van een hoofdboomstructuur langs de stadshoofdwegen.
   i. *Een integrale aanpak van beheerders groen, water- en verhardingen vergroot de kans op meer samenhang en daarmee de kans op meer biodiversiteit.*
   Bomen worden altijd bekeken in de samenhang met de overige groeninrichting en waterstructuren. Evenals de relatie tussen het groen in de stad, langs de stadshoofdwegen en het polderlandschap. Bij het werken aan de boomhoofdstructuur langs de stadshoofdwegen wordt zoveel als mogelijk de door het CROW geadviseerde richtlijnen van obstakelvrije zones gevolgd om de verkeersveiligheid te borgen.
   ii. *De boomhoofdstructuur langs de stadshoofdwegen is karakteristiek voor de stad.*

f. er wordt een sortimentlijst opgesteld voor meer biodiversiteit.
   i. Sortimentlijst zorgt ervoor dat niet bij elke vraag hoeft te worden nagedacht over het boomsortiment en de focus ligt op welke boom het beste tot zijn recht komt op welke plant locatie.
   ii. Nieuwe aanplant van bomen verbind de samenhang met groene gebieden.

1.3. Op het gebied van ‘Bomen voor bewoners’ welke zijn gericht op actief betrekken van bewoners:

a. Op de ambitie schaalbalk van 1 tot 5 scoort het beleidsthema ‘Bomen voor bewoners’ een 3;
i. Bomen zijn beeldbepalend, leveren een bijdrage aan herkenning en gevoel van eigenheid.
Bomen hebben een positief effect op de lichamelijke en geestelijke gezondheid van mensen. Groen nodigt uit tot bewegen en het kijken naar bomen is rustgevend.

ii. De gemeente staat open voor ideeën over aanplant of het realiseren van meer groen in de wijk.
Bewoners met ideeën over meer groen in de wijk of aanplant van bomen, kunnen met de gemeente in gesprek op voorwaarde dat er draagvlak is onder direct betrokkenen. Bijvoorbeeld de bewoners van dezelfde straat.

b. het afwegingskader voor het kappen van bomen is het uitgangspunt voor de beoordeling van kapverzoeken.
Duidelijke regels voor het kappen van bomen leiden tot een juiste belangenafweging tussen een aangenaam leefklimaat of behoud van biodiversiteit, veiligheid en overlast.
Bij een belangenafweging wordt altijd onderscheid gemaakt tussen het individuele belang en het collectieve belang, waarbij het algemene uitgangspunt is dat een boom een levensverwachting van 50 jaar heeft of krijgt. Hierbij stelt de groenbeheerder altijd vragen, zoals ‘wat betekent deze boom voor de omgeving?’ en ‘is de verhouding tussen de grootte van de boom en de beschikbare groeiplaats goed?’.
Het afwegingskader maakt onderdeel uit van het boombeleidsplan en is hierin terug te vinden op pagina 34.

Kanttekeningen

De boomhoofdstructuur langs de stadshoofdwegen is karakteristiek voor de stad. Op een later tijdstip heeft het CROW richtlijnen opgesteld voor obstakel-vrije zones die de verkeersveiligheid borgen. Maatregelen die gericht zijn op zowel het behoud van de boomhoofdstructuur als de verkeersveiligheid, zijn leidend bij het vervangen van deze bomen.

Financiën

De uitvoering volgens de lijn van het Bomenbeleidsplan gemeente Lelystad kan worden uitgevoerd binnen de huidige begroting beschikbaar gestelde middelen.

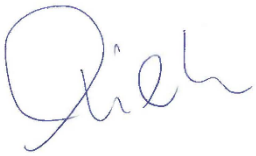
Vervolg

In het voorlaatste planjaar vindt een evaluatie plaats voor actualisatie voor zowel het bomenbeleidsplan als het boombeheerplan.

Bijlagen

1. Bomenbeleidsplan gemeente Lelystad.
2. Bomenbeheerplan gemeente Lelystad.

Lelystad, 30 maart 2022
Het college van de gemeente Lelystad,

de secretaris,	de burgemeester,
	
A.N. van den Bergh	A.E.H. Baltus